

II.2. VŠEOBECNÁ DEKLARACE PRÁV LIDSTVA

... (instituce bude doplněna)

1. **připomíná, že** lidstvo a příroda jsou v ohrožení a že zejména negativní účinky změny klimatu, stále rychlejší úbytek biologické rozmanitosti a zhoršování stavu půdy a oceánů představují jednak porušování základních práv lidí, jednak zásadní hrozbu pro současné a budoucí generace,
2. **shledává, že** mimořádná závažnost situace, jež znepokojuje celé lidstvo, vyžaduje uznání nových zásad a nových práv a povinností,
3. **připomíná** svou oddanost zásadám a právům, jež byly zakotveny ve Všeobecné deklaraci lidských práv, včetně rovnosti žen a mužů, a cílům a zásadám Charty Organizace spojených národů,
4. **odkazuje na** stockholmskou Deklaraci o životním prostředí z roku 1972, na Světovou chartu na ochranu přírody, jež byla přijata v roce 1982 v New Yorku, na Deklaraci o životním prostředí a rozvoji, která byla podepsána v roce 1992 v Riu, a na rezoluce Valného shromáždění Organizace spojených národů pod názvem „Deklarace tisíciletí“ z roku 2000 a „Budoucnost, jakou chceme“ z roku 2012,
5. **připomíná, že** na tuto hrozbu poukázaly subjekty občanské společnosti, především sítě sdružující jednotlivce, organizace, instituce a města v Chartě Země z roku 2000,
6. **připomíná, že** pojem lidstvo, tj. všichni lidé a jimi vytvářené struktury, zahrnuje předešlé, současné i budoucí generace a že jeho přetrvání závisí na této mezigenerační vazbě,
7. **opakuje, že** Země, která je domovem lidstva, představuje vzájemně provázaný celek a že existence a budoucnost lidstva je neoddělitelně spojena s přírodním prostředím, v němž žije,
8. **vyjadřuje své přesvědčení, že** základní práva lidí a povinnost chránit přírodu jsou neodlučně spjata a že je naprosto nezbytné, aby bylo životní prostředí udržováno v dobrém stavu a aby byl jeho stav zlepšován,
9. **uvědomuje si mimořádnou odpovědnost současných generací, obzvláště** pak jednotlivých států, které v této oblasti nesou primární odpovědnost, ale také národů, mezivládních organizací, podniků – zejména nadnárodních společností –, nevládních organizací, místních orgánů a jednotlivých občanů,

10. **domnívá se, že** tato mimořádná odpovědnost s sebou nese povinnosti vůči lidstvu a že tyto povinnosti i práva musejí být naplňovány pomocí spravedlivých, demokratických, ekologických a mírových prostředků,
11. **má za to, že** uznání přirozené důstojnosti lidstva a jeho příslušníků je základem svobody, spravedlnosti a míru ve světě,
12. vzhledem k tomu **vyhlašuje** následující zásady, práva a povinnosti a přijímá tuto deklaraci:

I. Zásady

Článek 1:

Zásada odpovědnosti, spravedlnosti a solidarity v rámci jednotlivých generací i mezi nimi navzájem od lidského společenství a především od států vyžaduje, aby se společnými silami a diferencovaným způsobem snažily chránit a zachovat existenci lidstva a Země.

Článek 2:

Zásada důstojnosti lidstva a jeho příslušníků s sebou nese nutnost uspokojovat jejich základní potřeby a chránit jejich nedotknutelná práva. Každá generace musí zajistit, aby byla tato zásada vždy dodržována.

Článek 3:

Zásada zachování existence lidstva zaručuje ochranu a přetrvání lidstva a Země, a to díky tomu, že bude lidská činnost obezřetná a šetrná k přírodě, zejména k živým bytostem lidského i jiného druhu, a že se bude činit vše pro to, aby se předešlo vážným či nevratným důsledkům pro další generace.

Článek 4:

Zásada nediskriminace z důvodu příslušnosti k určité generaci chrání lidstvo, obzvláště budoucí generace, a vyžaduje, aby činnost či opatření současných generací nevedla k přílišnému novému či pokračujícímu úbytku zdrojů a omezování možností pro budoucí generace.

II. Práva lidstva

Článek 5:

Lidstvo má stejně jako všechny živé bytosti právo žít ve zdravém a ekologicky udržitelném prostředí.

Článek 6:

Lidstvo má právo na odpovědný, spravedlivý, solidární a udržitelný rozvoj.

Článek 7:

Lidstvo má právo na ochranu společného dědictví a přírodního a kulturního, hmotného i nehmotného dědictví.

Článek 8:

Lidstvo má právo na ochranu sdílených statků, především ovzduší, vody a půdy, a na všeobecný a faktický přístup k životně důležitým zdrojům. Budoucí generace mají právo na to, aby jim tyto statky byly předány.

Článek 9:

Lidstvo má právo na mír, zejména na mírové urovnávání sporů, a na bezpečnost osob z environmentálního, potravinového, zdravotního, hospodářského a politického hlediska. Toto právo má především ochránit příští generace před válečnými pohromami.

Článek 10:

Lidstvo má právo svobodně určovat svůj osud. Toto právo je uplatňováno při kolektivním rozhodování tak, že jsou zohledňovány dlouhodobé perspektivy a zejména přirozený rytmus vývoje lidstva a přírody.

III. Povinnosti vůči lidstvu

Článek 11:

Současné generace mají povinnost **zajistit dodržování práv** lidstva i všech živých bytostí. Dodržování práv lidstva a lidských práv, jež jsou neoddělitelně spjata, se vztahuje i na následující generace.

Článek 12:

Současné generace, jež **ručí za zdroje, ekologickou rovnováhu, za společné dědictví** a za přírodní, kulturní, hmotné i nehmotné dědictví, mají povinnost jednat tak, aby tento odkaz zůstal zachován a aby byl využíván obezřetným, odpovědným a spravedlivým způsobem.

Článek 13:

V zájmu přetrvání života na Zemi mají současné generace povinnost činit vše pro to, aby **ochránily ovzduší a klimatickou rovnováhu**, a pokud možno zabránit **přesídlování osob** v souvislosti s environmentálními faktory a – pakliže k němu dojde – poskytnout pomoc a ochranu dotčeným osobám.

Článek 14:

Současné generace mají povinnost soustředit **vědecký a technický pokrok** na ochranu a zdraví lidí a ostatních biologických druhů. Za tímto účelem musejí především zajistit, aby byly v rámci přístupu k biologickým a genetickým zdrojům a jejich využívání respektovány lidská důstojnost, tradiční znalosti a nutnost zachování biologické rozmanitosti.

Článek 15:

Státy a ostatní veřejné a soukromé subjekty a činitelé mají povinnost **uvážovat v dlouhodobém horizontu** a prosazovat humánní a udržitelný rozvoj. Tento rozvoj, stejně jako zásady, práva a povinnosti vyhlášené v této deklaraci, musejí být podporovány prostřednictvím **informačních, vzdělávacích a prováděcích iniciativ**.

Článek 16:

Státy mají povinnost zajistit **účinné uplatňování zásad, práv a povinností** vyhlášených v této deklaraci, mimo jiné zavedením mechanismů, které jejich dodržování umožní.
